

Pozměňovací návrh

ke sněmovnímu tisku č. 854

**vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální
podpoře, ve znění pozdějších předpisů**

Předkladatel: Jan Chvojka

Datum: 15. února 2017

**Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb.,
o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 854)**

1. V čl. I za novelizační bod 6 vložit nový bod návrhu novely a uvést jej v tomto znění:

„7. V § 30 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou dvě či více dětí narozených současně (dále jen „vícerčata“), má tento rodič nárok na 1,5násobek částky 220 000 Kč.“.“.

V návaznosti na to následující body návrhu novely přečíslovat.

Odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že péče o vícerčata je náročnější než péče o jedno dítě, navrhuje se zvýšit celkovou částku rodičovského příspěvku na 1,5násobek částky náležející při péči o jedno nejmladší dítě.

Rodičovským příspěvkem stát přispívá na potřeby rodiče, který z důvodu péče o malé dítě (nejmladší dítě do 4 let věku) nepracuje nebo má pracovní možnosti významně omezené (ztížené). Dávka se poskytuje z titulu péče o nejmladší dítě v rodině, bez ohledu na skutečnost, je-li v rodině další dítě do 4 let věku nebo dítě starší, a to i v případě více dětí narozených současně. Konstrukce nároku na nejmladší dítě se nemění, což znamená, že při narození dalšího dítěte po vícerčatech zaniká nárok na rodičovský příspěvek z důvodu péče o vícerčata (aniž došlo k vyčerpání celkové částky 330 000 Kč), a vzniká nový nárok ve výši 220 000 Kč z důvodu péče o nové (nejmladší) dítě v rodině.

2. V čl. I dosavadní bod 8 uvést v tomto znění:

„9. V § 30 odstavce 3 a 4 znějí:

„(3) Rodič volí výši rodičovského příspěvku do částky

- a) nepřevyšující 7 600 Kč měsíčně,
- b) převyšující 7 600 Kč měsíčně, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu měsíčně. V případě, že u každého z rodičů lze stanovit ke dni narození dítěte uvedený denní vyměřovací základ, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho denního vyměřovacího základu, který je vyšší, nebo

- c) 1,5násobku částek uvedených v písmenech a) nebo b) v případě péče o vícero dětí, nejvýše však do výše 1,5násobku 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu měsíčně.

(4) Dojde-li v rodině ke změně osob, které jsou pro stanovení výše rodičovského příspěvku posuzovány jako rodiče, a v souvislosti s tím dojde ke změně výše denního vyměřovacího základu, stanoví se rodičovský příspěvek podle nově splněných podmínek, a to od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž ke změně podmínek došlo.“.

Odůvodnění:

Zvýšení částky měsíční výše rodičovského příspěvku, kterou může rodič volit, je nezbytné upravit tak, aby celkovou částku rodičovského příspěvku byl rodič schopen vyčerpat nejpozději do 4 let věku vícero dětí. Ve sněmovním tisku č. 854 se navrhuje rozšířit možnost volby měsíční výše rodičovského příspěvku až do výše denního vyměřovacího základu (DVZ), tj. v současné době maximálně do částky 32 640 Kč měsíčně (tak se vyčerpá dávka cca za půl roku) a rozšířit možnost volby až do částky 7 600 Kč pro ty rodiče, kterým nebylo možné stanovit DVZ (studenti, OSVČ neplatící nemocenské pojištění, nepracující).¹

V případě péče o vícero dětí se proto navrhuje umožnit volbu až do částky 48 960 Kč měsíčně, a těm, kteří dosud nemohli volit, zvýšit měsíční částku pro volbu až na 11 400 Kč měsíčně; tím budou zhruba zachovány doby čerpání dávky obdobně jako u rodičů pečujících o jedno dítě. Pravidla pro změnu výše dávky se nemění, lze ji měnit jednou za tři měsíce podle potřeb rodiny.

3. V čl. I za dosavadní bod 15 vložit nový bod návrhu novely a uvést jej v tomto znění:

„17. Za § 30b se vkládá nový § 30c, který zní:

„§ 30c

(1) V případě, že rodič přestane pečovat o jedno nebo více dětí z vícero dětí, dojde k přehodnocení nároku na rodičovský příspěvek a jeho celkovou výši. Pro nové stanovení nároku, popřípadě nároků na rodičovský příspěvek a jeho výši se z částky nově stanoveného nároku na rodičovský příspěvek odečte dosud vyplacená částka rodičovského příspěvku pro vícero dětí. K přehodnocení nároku na rodičovský příspěvek a jeho celkovou výši dojde rovněž v případě, kdy rodič začne pečovat o dvě nebo více dětí z vícero dětí s tím, že i v tomto případě se z částky nově stanoveného nároku na rodičovský příspěvek odečte dosud vyplacená částka rodičovského příspěvku na všechny tyto děti.

(2) Pokud by při novém posouzení nároku na rodičovský příspěvek podle odstavce 1 bylo zjištěno, že z důvodu rozdělení nebo sloučení vícero dětí již byla

¹ Podle dosud platné právní úpravy rodič, který nemohl volit, čerpá dávku v zákonem stanovených částkách 7 600 Kč do 9. měsíce a poté od 10. měsíce ve výši 3 800 Kč.

přečerpána celková výše rodičovského příspěvku, nepovažuje se tato situace za přeplatek na dávce.““.

V návaznosti na to následující body návrhu novely přečíslovat.

Odůvodnění:

V průběhu poměrně dlouhé doby čerpání rodičovského příspěvku může docházet k různým změnám v rodině a péči o děti narozené z vícedětného těhotenství. Aby byly zachovány odpovídající nároky na rodičovský příspěvek i v případě rozdělení dětí nebo oddělení jednoho z nich do různých rodin, musí se upravit nově nároky a započítávání dosud vyčerpaných částek rodičovského příspěvku. Zatímco u jednoho dítěte „jde nevyčerpaná částka za dítětem“, je v případě zohledňování více dětí toto pravidlo složitější, protože se musí kombinovat změny celkových částek rodičovského příspěvku a vyčerpaných částek ve vztahu ke každému dítěti, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek. Obdobně se postupuje při spojení vícerčat do jedné rodiny.

4. Čl. II uvést včetně nadpisu v tomto znění:

„Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Při stanovení nároku na rodičovský příspěvek a jeho výši podle § 30 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se přihlíží k částce rodičovského příspěvku vyplacené při péči o více dětí narozených současně za dobu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Pokud již došlo k zániku nároku na rodičovský příspěvek z důvodu vyčerpání částky 220 000 Kč a rodič nadále pečuje alespoň o dvě děti narozené současně ve věku do 4 let, vzniká mu ode dne 1. ledna 2018 nárok na rodičovský příspěvek ve výši 110 000 Kč. Přiznání nároku na rodičovský příspěvek i zvýšení dosavadní částky se provede na žádost.
2. Rodičovský příspěvek, který byl přiznán pěstounovi na přechodnou dobu podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se vyplatí naposledy za kalendářní měsíc předcházející dni nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Při stanovení nároku na rodičovský příspěvek a jeho výši podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nepřihlíží k částce rodičovského příspěvku vyplacené pěstounovi na přechodnou dobu za dobu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“.

5. Čl. III uvést včetně nadpisu v tomto znění:

„Čl. III Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2018.“.

Odůvodnění:

Předpokládá se, že tato úprava bude součástí pozměňovacího návrhu ke sněmovnímu tisku č. 854, který se v současné době projednává v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR s tím, že účinnost se navrhuje k 1. lednu 2018 s ohledem na nové dopady do státního rozpočtu a novou relativně složitou úpravu informačního systému zajišťujícího výplatu rodičovského příspěvku.

Ekonomické dopady:

MPSV v současné době nesleduje u rodičovského příspěvku společně narozené děti, proto nejsou k dispozici přesnější data o čerpání rodičovského příspěvku rodiči vícerčat. Následující odhad ekonomických dopadů vychází z následujících obecných předpokladů:

- každý rok se narodí cca 1 600 vícerčat (dvě a více dětí společně narozených);
- tento počet shodně s poklesem porodnosti meziročně mírně klesá;
- v současné době rodiče čerpají rodičovský příspěvek v průměru 31 měsíců;
- pro odhad je zachována průměrná délka čerpání rodičovského příspěvku (31 měsíců), což při celkové částce 330 000 Kč znamená průměrnou měsíční výši dávky 10 645 Kč (tuto výši čerpání umožňuje nově nastavená hranice čerpání i pro matky s nízkým DVZ nebo bez VZ, která činí 7 600 Kč x 1,5 = 11 400 Kč);
- možnost čerpat zvýšenou celkovou sumu budou mít všechny rodiče vícerčat ihned od účinnosti zákona, tzn., v prvním roce účinnosti dočerpají tuto celkovou částku i rodiče vícerčat, kteří již rodičovský příspěvek nečerpají, neboť vyčerpali celkovou částku 220 000 Kč, ale dětem ještě nejsou 4 roky;
- v tomto odhadu není kalkulováno s rozdělením dětí po celou dobu čerpání rodičovského příspěvku (tj. s přechodem nároku rodičovského příspěvku na vícerčata do nároku rodičovského příspěvku na jednotlivé děti).

Za těchto předpokladů lze odhadnout, že v prvním roce účinnosti zákona může dojít k nárůstu výdajů na rodičovský příspěvek ve výši cca 390 až 400 mil. Kč a v následujících letech k nárůstu výdajů ve výši cca 210 mil. Kč. Navrhovaná změna rodičovského příspěvku zvyšuje administrativní náročnost v průběhu celého poskytování této dávky (související se sledováním podmínek nároku u všech dětí) a vedle personálního zatížení Úřadu práce ČR si

vyžádá další úpravu informačního systému SSP, a to jak dosavadního, tak nového, který se v současné době připravuje.